

Helsingfors/Mariehamn 13.5.2025

Nr 21/25

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
30.4.2025, nr 59/2025.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om studiestöd, antagen av lagtinget 30.4.2025.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Genom landskapslagen ändras den inledande satsen i 13 § 1 mom. i landskapslagen (2006:71) om studiestöd. Genom ändringen ska endast en studerande som bor på hyra eller i en sådan bostadsrättsbostad som regleras i lagen om bostadsrätter (FFS 393/2021), och som beviljats studiepenning eller vuxenstudiepenning och har kostnader för boende som inte är den studerandes föräldrahem ha rätt till ett bostadsstöd. I den gällande landskapslagens 13 § föreskrivs om ytterligare villkor för att studerande ska vara berättigad till bostadsstöd. Dessa ändras inte genom landskapslagen.

Ändringen ska träda i kraft den 1 augusti 2025.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapet tillkommer enligt 18 § 1, 13, 14 och 23 punkterna i självstyrelselagen för Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, socialvård, undervisning och studiesociala förmåner.

Riket har enligt 27 § 1 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelse från grundlag. Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt att utveckla

sig själv. Stödet till boende är också av betydelse med avseende på 19 § 4 mom. i grundlagen. Momentet föreskriver att det allmänna ska främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende.

I dagsläget kan studeranden erhålla bostadsstöd även för ägarbostad. Landskapslagen innebär att enbart studeranden som bor på hyra eller i en sådan bostadsrättsbostad som regleras i lagen om bostadsrätter kan erhålla bostadsstöd. På motsvarande sätt gäller rätten till bostadstillägg enligt 14 § 1 mom. i lagen om studiestöd (FFS 65/1994) från och med 1.8.2025 studerande som bor på hyra eller i en bostadsrättsbostad.

Grundlagens 16 § 2 mom. garanterar inte i sig att de studiesociala förmånerna håller sig uttryckligen på den nuvarande nivån och förutsätter inte heller att de höjs i takt med den allmänna kostnadsnivån. Det ligger helt i linje med den handlingsskyldighet som ålagts lagstiftaren visavi dimensioneringen av sociala rättigheter att den sociala tryggheten riktas och utvecklas enligt samhällets ekonomiska resurser och att man kan ta hänsyn till den rådande situationen inom samhällsekonomin och de offentliga finanserna vid dimensioneringen av förmåner som direkt finansieras av det allmänna (se t.ex. GrUU 59/2016 rd och GrUU 54/2024 rd).

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Leino-Sandberg, Siitari och Åkerblom.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Sören Silverström
sekreterare